

Bůh se nedá zmanipulovat **1S 4,1-11**

1. Lidé, které nenapadlo činit pokání (verše 1-3)

V předchozí kapitole máme vyprávění o povolání Samuela k prorocké službě. Zde ve verši 1 čteme: „*Samuelovo slovo se týkalo celého Izraele.*“ (1S 4,1 ČEP) Tato věta mohla původně patřit k předchozí kapitole jakožto její závěr. Pokud skutečně patří na začátek čtvrté kapitoly, mohli bychom to chápat tak, že další vyprávění nám znázorňuje, jak se Samuelovo prorocké slovo naplňovalo. První poselství, které od Boha přijal, bylo zprávou o Božím soudu nad rodinou velekněze Élího (1S 3,11-14). A právě tento soud se v ději čtvrté kapitoly uskutečňuje.

Izraelci vytáhli do boje proti Pelištejcům a utábořili se u Eben-ezeru (*Kámen pomoci*). Jde o název, který dá onomu místu až o 20 let později sám Samuel (1S 7,12). To už se Izrael bude podřizovat Božímu vedení a také své nepřátele porazí. Nyní je však situace jiná. Izraelité ze sebe patrně chtějí setřást pelištejskou nadvládu (srov. verš 9). Ještě však nedospěli k uvědomění, že musí především narovnat svůj vztah k Hospodinu. Pelištejci byli tradičními nepřáteli Izraele. Byli jedním z národů, které Bůh v zemi ponechal, aby byl skrze ně Izrael zkoušen (viz Sd 3,1-4). Izraelci s Pelištejci bojovali, byli však v boji poraženi. V případě Izraele měla být porážka v boji vždy vnímána jako něco neobvyklého. Porážka od nepřátel byla totiž ukazatelem Boží nepřízně (viz Lv 26,17), byla ukazatelem jejich hříchu. Kdykoliv byl Boží lid zajedno se svým Bohem, vítězil. Například za časů Jozua. Porážka od nepřátel byla ale naopak znamením toho, že ve vztahu Izraele k jeho Bohu je něco špatně. V bitvě s Pelištejci tehdy z Izraele padlo 4000 mužů.

Starší Izraele správně usoudili, že vojenský neúspěch způsobil Hospodin. Slyšíme je, jak se ptají: „*Proč nás Hospodin dnes před Pelištejci porazil?*“ (1S 4,3 ČEP) Přímo u Hospodina však odpověď nehledali. A jejich další postup zcela obcházel podstatu problému. Vůbec je nenapadlo činit pokání ze svého odklonu od Hospodina k jiným božstvům. Místo toho zvolili povrchní (vlastně až magický) způsob, kterým si chtěli zajistit Boží pomoc v boji. Rozhodli se, že si vezmou do boje nejsvětější předmět izraelské bohoslužby, schránu Hospodinovy smlouvy, která symbolizovala Boží přítomnost (srov. Ex 25,10-22; Joz 3,6.11). Pouze z jejich řeči není jednoznačně jasné, kdo je má vlastně zachránit, zda Hospodin, nebo schrána. I hebrejský text ve verši 3 lze chápat v obojím významu. Z jejich chování však můžeme usoudit, že se spoléhali spíše na truhlu, od níž čekali zajištění Boží přítomnosti ve svém vojsku.

V Novém zákoně nás Bible učí, že našimi nepřáteli jsou zlé duchovní mocnosti (Ef 6,10-17). I je zde Bůh zatím ponechává. Ponechává je i v naší blízkosti. Snad i proto, aby i nás skrze ně zkoušel, zda se budeme držet Krista nebo ne. Jak může vypadat porážka v případě křesťanů? Třeba tak, že skrze ně neuvěří v Krista mnoho lidí. Lidé se z církve spíše ztrácejí, než aby přibývali. Naše staré hříchy se nás stále drží a my se zase držíme jich. Když se setkáme s projevy zlých duchovních sil v životech lidí, jsme bezradní a bezmocní (srov. Mt 17,16.19-20).

V Novém zákoně máme příklad zneužití svatého jména Ježíš. Židovští zaříkávači, kteří v Krista skutečně nevěřili, používali Ježíšovo jméno k vyhánění zlých duchů. Nečteme však o tom, že by takto nějakého zlého ducha vyhnali. Místo toho čteme o tom, že je jednou posedlý člověk zbil (Sk 19,13-16). Když se oháníme jménem Ježíš, ale ve skutečnosti v něho nevěříme, nebo ho nenásledujeme, je to podobné zneužití, jako tehdy se schránou smlouvy. Podobným zneužitím může být i vytrhávání biblických veršů z kontextu a jejich používání k podpoře našich oblíbených názorů.

2. Klamné nadšení v táboře Izraele (verše 4-5)

Izraelci uskutečnili svůj záměr. Chofní a Pinchas odnesení truhly evidentně nebránili. Byli to koneckonců zkažení kněží, kteří ve službě hledali jen prospěch pro sebe (viz 1S 2,12-17.22). V Izraelském táboře vyvolal příchod Hospodinovy schrány nadšení. Přítomnost svatého předmětu jim zvedla bojovou morálku. Znovu si připadali silní. Jak šeredně se ale mýlili, když si představovali, že mohou Boha Izraele po libosti zapojovat do svých bojů. I křesťané mohou být někdy takto klamně nadšení. Třeba pod dojmem nového výkladu Bible, který nám slibuje něco, co Bůh ve skutečnosti neslabil. Nebo pod dojmem nové slibné metody, jak správně budovat svůj duchovní život a jak rozvíjet církev. Nic proti metodám a postupům. Samozřejmě je potřebujeme. Pokud však obcházíme prostou víru a pokání, žádné zaručené (i rádoby biblické) návody nám požehnání nepřinesou.

3. Strach a odhodlání v táboře Pelištejců (verše 6-9)

Když se Pelištejci dozvěděli o schráně, dostali strach. Ještě nezažili, že by si Izraelci vzali s sebou do pole své bohy. I když Hospodina neznali a neuctívali, budil v nich respekt. Věděli o tom, jak kdysi přemohl Egyptany. Tak i mocnosti nepochybně mají respekt před Ježíšem. Vědí dobře, že je svým křížem porazil a nemohou s tím nic dělat (srov. Ko 2,15).

Pozoruhodné ale je, že Pelištejci nebyli přinesením schrány zcela zastrašeni. Naopak to v nich vyvolalo ještě větší odhodlání k boji. Teď nebo nikdy! Byli rozhodnuti bojovat, jak to nejlépe dovedou. Něco podobného snad může někdy nastat i v „táboře“ mocností. Jakýsi rozruch, ale také odhodlání k boji na život a na smrt. Synové Skévy, židovští zařikávači, na sobě zakusili odhodlání zlého ducha, nedat se lacino (Sk 19,15-16). Když opravdu nevěříme v Krista, není moudré dráždit duchovního nepřítele Ježíšovým jménem.

4. Porážka jako nevyhnutelný výsledek (verše 10-11)

Izraelci byli od Pelištejců poraženi. Dokonce měli mnohonásobně větší ztráty než prve, 30 000 mužů. Boží schrána byla vzata (v. 11). V hebrejštině je tu použito stejné sloveso (L-Q-CH = vzít) jako o vzetí schrány ze Šíla (verš 3). Trpný rod slovesa „vzít“ („byla vzata“, verš 11) tu má možná vyjádřit, že to byl sám Hospodin, kdo Izraelcům schránu vzal. Může tím být znázorněno, že se z Izraele na čas vytratila Boží přítomnost.

Na Chofním a Pinchasovi byl vykonán Boží soud, jak Bůh předpověděl (1S 2,34). Když se uchylujeme k povrchním řešením, kterými chceme Pána Boha zmanipulovat ke spolupráci, způsobíme si obvykle další nadbytečné problémy. Bůh nenechá bez trestu toho, kdo by zneužíval jeho jméno (Ex 20,7). Nenechá jistě bez trestu ani toho, kdo by zneužíval svaté jméno Ježíš. Právě proto je dobré usilovat o opravdový život v Kristu (J 15,1-11).